

Србија је након недавно одржаних парламентарних избора постала земља специфичног политичког помирења које ће изгледа бити претходница општем националном и историјском уједињењу. На делу је нека врста нове политичке саборности, једноумља и тежње за политичким помирењем, чије је главно остварење огољеном политичком трговином формирана проевропска влада.

Главна намера ове владе је да се у Србију унесу толико потребни мир и политичка равнотежа. Међутим, шта је у позадини овог неочекиваног политичког помирења, какве последице доноси рушење свих политичких и програмских принципа, а све ради крчења убрзаног пута ка Европској унији? Очигледно је да је стално позивање на експресно остваривање европских интеграција постало универзална мантра за све политичке недоследности, гажење и поништавање елементарних моралних и демократских принципа и потписаних коалиционих договора. Све се може оправдати позивањем на нужност судбоносног кретања ка европским вратима, која су за нас тек једва одшкринута.

Ми смо у политичкој историји увек имали неко посебно идеолошко покриће којим смо рационализовали неспособност да се створи на стабилним демократским начелима профилисана политика, која ће имати стварни легитимитет. Сада смо дошли у ситуацију да се може улазити у партнерство и учествовати у власти са представницима оних странака које су до објављивања резултата избора биле оличење ауторитарне, злочиначке и недемократске политике. Створена је специфична политичка алхемија у којој се спајају немогући политички састојци.

Позивање на поштовање моралних и демократских принципа бачено је на сметлиште политичке историје. Зар све ово што се дешава на нашој политичкој сцени не подсећа на време владавине једнопартијског система, а и касније, када је Социјалистичка партија Србије остваривала мисију националног ослобођења и заштите српског народа, што је све чињено опет под окриљем светле будућности која само што није зарудела? Добро знамо шта смо дочекали – разарање земље, економско уништавање, незабележену инфлацију, разбуктавање криминала и потпуни морални расап, а брига за нашу изнова пронађену светлу будућност сада је предата у сигурне руке идеолога и технолога нове власти. Круг наше политике се још једном затворио, настало је ново доба прагматичног политичког партнерства и помирења. Још једна илузија инструментализована је у огољене политичке сврхе, а представља се као велики историјски допринос и откриће европских снага сада чврсто збртимљених у влади, чији је задатак да нас уведе у предворје Европске уније. Сада они у рукама имају светли грал наше европске будућности и због тога је њима дозвољено да најотворенијом политичком трговином спајају немогуће, да користе најприземније политикантске трикове и образложења.

Зато и није чудно што у нашим медијима можемо видети салве одушевљења и одобравања, сијасет резолуција, декларација, прокламација и анализа о историјском значају и далекосежној мудрости политичког помирења Демократске странке и Социјалистичке партије Србије. То помирење је засада солидно финансирано формирањем проевропске владе и убрзаном поделом политичког плена јер то је вероватно и основни услов да се убрзају и европске интеграције.

Међутим, Демократска странка је отишла корак даље у свом историјском походу, што смо могли и видети у заједничкој изјави посланичких клубова ове странке и ЛДП-а. У њој се европске интеграције наводе као услов свих услова, за чије остваривање су дозвољена сва средства, па и да се мало упрљају руке, али важно је да нам савест буде чиста јер водимо Србију у светлу европску будућност која нема алтернативу. У овој изјави се издваја, из гомиле фраза о неопходности завршавања неодложних европских послова, заједнички став ове две демократски опредељене странке о недвосмисленој жељи да се изгради партнерство у свим европским подухватима, а да то при томе није могуће остварити без демократизације и слободе медија, и то кроз одговарајуће (пре свега кадровске) промене у медијима са државним капиталом.

Ово је незабележен пример да две демократске странке на брутално отворен начин траже смењивање људи који сада воде државне медије, не питајући се при томе колико је овакав комесарски приступ у складу са европским нормама. Отворено залагање за преузимање контроле над државним медијима свакако спада у допринос развоју демократије и медијских слобода. Иако функционери ДС-а негирају да је реч о довођењу својих кадрова, намера је очигледна – да се успостави контрола над медијима који по процени европских либерално-демократских снага још увек нису показали довољно одушевљења и оданости новопротекламованој политици прагматичног помирења.

Ово је пример да наши политичари нису сасвим добро обавештени о европским стандардима. Ако говоре о медијима са државним капиталом, један од основних стандарда Европе и демократског света је да такви медији не треба да постоје. Изузетак је јавни сервис, који мора да буде независан и од власти и од политике. Сви остали медији, поготово штампани, не треба да буду у државном власништву и са државним капиталом, а то важи и за лист Политика.

Већ пет година постоји Закон о јавном информисању, по којем је незаконито да држава буде власник штампаног медија. „У Србији имамо континуитет настојања власти да медији, што је више могуће, остану под њиховим утицајем“, наводи у свом коментару Раде Вељановски, професор Факултета политичких наука. Толико о залагању за европске стандарде добро информисаних политичких странака које нас воде у светлу европску будућност.

Међутим, врхунац политичке хипокризије и лицемерства је улажење у партнерски однос са странком која се отворено залаже за признање тзв. независности Косова, што све није препрека за ново политичко помирење и остваривање европских интеграција. То се најбоље може видети у изјави Наде Колунције, председнице посланичког клуба ДС-а.

Она истиче да се политички договор о сарадњи ових двеју странака у Скупштини Србије односи искључиво на европске интеграције. „ДС одвојено гледа на питање европских интеграција и питање статуса КиМ. Споразум са ЛДП-ом се односи на питање европских интеграција које су од приоритетног значаја за Србију и он ће омогућити да наша земља убрза свој пут ка ЕУ.“

По свему судећи одвојени политички споразуми су она спасоносна политичка формула која омогућава странкама да учествују у власти, али и да остану у опозицији, и да тако и даље чувају чистунство и „бескомпромисност“. То управо и чини ЛДП, улазећи у одвојене коалиционе договоре у локалним скупштинама и добијајући део власти, при чему је и политички неокрњена јер потписује само сепаратне споразуме са ДС-ом, а са СПС-ом дели само власт. ЛДП је тако нека врста полунеутралног сведока, који уредно наплаћује своју дневницу.

То је заиста новина у нашој политици, специфична политичка еквилибристика у којој у исто време чуваш политичку бескомпромисност и толико пута поновљени завет да никад нећеш улазити у коалицију са Социјалистичком партијом Србије и Српском радикалном странком, али учествујеш у власти у коалиционим локалним владама. Зар се није до пре неколико дана ЛДП заклињао да неће правити никакве договоре са злочиначком организацијом као што је СПС? Међутим, зов власти је изгледа омекшао и тврдо језгро бескомпромисних јуришника ЛДП-а. Сетимо се само са колико су политичке страсти представници ове странке нападали владу ДСС-а и Г17 плус, коју је мањински подржавала Социјалистичка партија Србије. Времена се очигледно мењају, а то схватају и у редовима Либерално демократске партије. Бесомучно заклињање у политичку бескомпромисност трајало је до прве повољне прилике да се преузму културне установе у Београду или добију места у јавним предузећима и општинским већима.

Постоји још једно изузетно важно питање, које није било предмет политичког споразума ЛДП-а и ДС-а. Оно се односи на проблем нашег суочавања са прошлошћу и злочинима почињеним – како то упорно наглашавају идеолози грађанске Србије – у име српског народа. Суочавање са прошлошћу је у интерпретацији ЛДП-а садржано у њиховој тврдњи да Србија и српско друштво нису способни, ни спремни да се суоче са прошлошћу тако што би признали да је управо Србија била главни фактор у разбијању Југославије и избијању грађанског рата и да је српски народ једино спреман да себе искључиво види као једину жртву, а да при томе за патње и страдање других народа нема саосећања. То је базични друштвени приоритет Либерално демократске партије. Он се могао јасно видети у саопштењу поводом тринаест година од злочина у Сребреници. „На тринаестогодишњицу геноцида у Сребреници Либерално демократска партија изражава најдубље саосећање с породицама жртава и незадовољство због изостанка пуне сарадње Србије с Хашким трибуналом. Даље игнорисање обавеза и одбијање да се расправља о предлогу Декларације коју је пре више од годину дана парламенту поднела ЛДП чини бесмисленим сваки приговор на однос према другим злочинима. Зато захтев да се сви злочини и злочинци једнако третирају, у оваквој ситуацији, нема реалних изгледа на успех.“

У овој политичкој иницијативи нема ни помена о српским страдањима у Подрињу, о

злочинима почињеним у Братунцу, Скеланима, Кравици, о страдању више од 3.500 Срба. Очигледно је да ЛДП не дотичу много жртве српског народа, то није део њихове ексклузивне идеологије суочавања са прошлошћу.

Основно је питање да ли ДС дели овакво становиште или се она слаже са оценом да још није сазрела ситуација да се проговори о жртвама и страдању српског народа. „Ни да преболим, ни да опростим“, наводи Мира Живковић, чијег су сина, студента шумарства, убили војници Насера Орића у лето 1992. године. „Данас су ми ране још теже. Питам се има ли правде, док је Орић на слободи. Овде мало ко жали људе, мало ко саосећа са гробовима“, сведочи Винка Јојић. „Срби жале Србе, Бошњаци – Бошњаке. А потребно је да се сви злочинци осуде. О мерама злочина нека суд донесу стручњаци, а не лаици и не политиканти. Неправда је и од свијета и од нас што се за страдања ових људи овде у Залазју и Биљачи не зна. Као да су страдали само једни, као да су једни више, а други мање мртви“, рекао је на комеморацији српским жртвама у Братунцу свештеник Душан Спасојевић.

Разумљиво је што ова потресна сведочења не допиру до идеолога ЛДП-а, али остаје отворено питање да ли Демократска странка, склапајући сепаратни споразум о политичком партнерству, подржава овакав став према српским жртвама. Услови на којима је сачињен споразум о партнерству ДС-а и ЛДП-а отварају питање о политичкој и идеолошкој граници до које се може ићи у политичкој трговини, а да се при томе не изгуби аутентични политички профил.

Демократска странка у настојању да окупи све расположиве тзв. европске снаге прави превише трулих и непринципијелних компромиса и постаје све више контејнер странка. Она је све више спремна да због врховног политичког циља буде изложена политичком ризику да изгуби суштину демократске политике. Губитак принципа у политици увек је погубан за страначки и друштвени живот. Странке тако постају велико политичко складиште, организације у којима само страначке олигархије и њихова клијентела учвршћују утицај, будући да су оне она послушничка политичка машинерија која је спремна да одбрани сваки споразум о партнерству чак и са странкама које су идеолошки на различитим половима, и то под условом да се не угрожава договор око поделе политичког плена.

Очигледно је да је у Србији наступило време непринципијелног политичког партнерства, епоха политичке и идеолошке кохабитације, у којој више ништа није немогуће. Међутим, зато постоји универзалан одговор на све недоумице, а то су убрзане европске интеграције, као апсолутна идеолошко-политичка залога оригиналног политичког тројства Либерално демократске партије, Демократске странке и Социјалистичке партије Србије, које најбоље сведочи о томе до које мере су разорена морална начела у политици која је сада доминантна у Србији.